

Notat

Til Folketingets Europaudvalg

11. september 2018

Høringsnotat om Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af programmet Et Kreativt Europa 2021-2027 og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1295/2013

KOM(2018) 366

Notatet fremsendes også til Folketingets Kulturudvalg

Meddelelsen er sendt i bred høring til en kreds af berørte interessenter.

Der er ved høringsfristens udløb modtaget høringssvar fra følgende:

Amatørernes Kunst & Kultur Samråd (6/8), Creative Europe Desk DK (17/8), Dansk Artist Forbund (17/8), Dansk Erhverv (18/8), Danske Koncert- & Kulturhuse (18/8), Danske Professionshøjskoler (17/8), Design Danmark (10/8), Det Danske Filminstitut (17/8), Det Danske Kulturinstitut (17/8), Europa-Nævnet (26/7), Foreningen af Danske Sceneinstruktører (20/8), Kulturhusene i Danmark (17/8), Radio- og tv-nævnet (15/8), Region Hovedstaden (26/6), Region Midtjylland (17/8), Statens Kunstfond (6//), VISDA Visuelle Rettigheder Danmark, Aarhus Universitet (8/8).

Høringssvarene kan opsummeres som følger:

Europa-Nævnet, Radio- og tv-nævnet, Statens Kunstfond og Aarhus Universitet har ingen bemærkninger.

Forslaget modtages overordnet positivt:

Amatørernes Kunst & Kultur Samråd AAKS hilser bl.a. forsættelsen af programmet og den foreslåede forhøjede finansielle ramme velkommen, ligesom man er positiv over for ønsket om at implementere realistiske og overkommelige performanceindikatorer.

Region Hovedstaden er ligeledes positiv over for en forlængelse af Et Kreativt Europa, som ligger i forlængelse af regionens strategiske arbejde med at fremme væksten inden for de kreative erhverv.

Danske Koncert- og Kulturhuse støtter bl.a. forslagens ambition om ”at styrke Europas kulturelle og kreative sektorer og udnytte deres fulde potentiale i et økonomisk, socialt og internationalt perspektiv”, ligesom man bl.a. bakker op om forslaget til øgede bevillinger.

Kulturhusene i Danmark er enig i forslagens overordnede betragtninger, Danske Professionshøjskoler er overordnet positive over for forslaget og det øgede fokus på

de kreative erhverv, ligesom Det Danske Kulturinstitut samlet set finder forslaget overordentlig velgennemtænkt.

Dansk Artist Forbund bifalder bl.a. anerkendelsen i forslaget af kultur som et meget vigtigt aktiv i borgernes hverdag og som bidrag til en fælles og fredelig sameksistens og forståelse i og på tværs af nationale grænser.

Creative Europe Desk DK bifalder bl.a. de kulturpolitiske indsatser, der er indeholdt i forslaget, ligesom man bl.a. bifalder, at forslaget lægger op til at etablere et nyt program efter nogenlunde samme model som det nuværende Et Kreativt Europa program 2014-2020. Der henvises til, at det nuværende program i 2014-2017 har bidraget til danske projekter med gennemsnitligt 38,7 mio. kr. pr. år, men at programmets effekt er mere end økonomisk, og at programmet bl.a. har været med til at drive relevante temaer som f.eks. internationalisering, innovation, udvikling og publikumsudvikling frem.

Det Danske Filminstitut bifalder forslaget, som bl.a. vurderes at indeholde tilpasninger til at kunne imødegå de kommende års forventede udfordringer i den audiovisuelle sektor i Europa. Der peges f.eks. på, at finansieringen af audiovisuelt indhold er under øget pres, og at værdikæden for filmskabelse og distribution er under grundlæggende forandring. Samtidig er der ikke for indeværende udviklet forretningsmodeller, som både kan kompensere for det tabte og samtidig konkurrere på det globale marked på et niveau, der økonomisk sikrer mindre produktioner fra små sprogområder substantielt. Endvidere bemærkes det bl.a., at sektoren ofte er afhængig af nationale støtteordninger og EU-finansiering til at udvikle, producere og distribuere film, hvor kulturel og sproglig mangfoldighed kan være en barriere for cirkulation af europæiske film på tværs af grænserne.

Dansk Erhverv hilser forslaget velkomment som et vigtigt initiativ, der kan medføre værdifulde resultater og muligheder for virksomheder, institutioner og borgere. Der peges bl.a. på, at der er et stort potentiale i de kreative erhverv, som i Danmark udgør 8 % af den samlede omsætning i alle brancher og af dansk eksport. Endvidere anses de kreative erhverv som vigtige drivere for vækst, innovation og digitalisering, ligesom de kreative erhverv skaber værdi i andre erhverv.

VISDA Visuelle Rettigheder Danmark noterer sig med tilfredshed, at billedområdet overordnet set er omfattet af målgruppen for forslaget. Der henvises bl.a. til, at skabelsen af værker af billedkunst og visuelle værker er central for samfundets demokrati og fri debat samt individets dannelse. Samtidig peges der på, at billedskabere har stadigt sværere vilkår i Europa som følge af bl.a. pres på ophavsretten og konkurrenceretlige regler.

Forslaget giver også anledning til spørgsmål og ønsker:

Mht. forslaget generelt

Amatørernes Kunst & Kultur Samråd efterlyser flere muligheder for at støtte udveksling og mobilitet på amatørniveau og foreslår bl.a. at indarbejde konkrete initiativer til støtte for Europas mange amatører på kulturområdet.

Dansk Artist Forbund henviser til, at de kreative arbejdsmarkeder i hele Europa er præget af atypiske arbejdsformer, som skaber utryghed og manglende risikovillighed i arbejdslivet. Manglende social sikring blandt udøvere og skabere er en væksthæmmende faktor i de kreative sektorer, hvilket kunne adresseres tydeligere i programmet.

Dansk Erhverv og Design Danmark beklager, at designområdet får relativt lidt opmærksomhed i forslaget. Dansk Erhverv peger på, at design som en del af kulturarven og den europæiske identitet, som kompetence og som metode bruges som værdiskaber og innovationsdriver mange steder i erhvervslivet og den offentlige sektor. Endvidere er området en brobygger mellem kunst og kultur på den ene side og erhverv, økonomi og teknologi på den anden side. Der opfordres derfor til, at design tænkes mere aktivt ind i programmet. Design Danmark henviser til, at design som kompetence kan spille en vigtig rolle fremover i forhold til opbygningen af en europæisk identitet, i forhold til innovation, iværksætteri, brobygning mellem kunstarter og borgerne samt i forslagets omtalte by-, arkitektur- og regionsudvikling. Design er i høj grad er en europæisk ”opfindelse”, som langt tilbage i historien har haft helt sit eget særpræg. Der henvises bl.a. til, at design er en speciel dansk identitetsmarkør. Bl.a. på den baggrund bør design få sin plads i paletten af nye satsningsområder i forslaget på linje med f.eks. musikindustrien, film og audiovisuelle medier.

Danske Koncert- og Kulturhuse er skeptisk over for en række elementer i forslaget. F.eks. synes der at være en tendens til, at programmet vil for mange ting på én gang med risiko for bl.a. udelukkelse af velkvalificerede ansøgere og for, at projekter bl.a. udvikles for at passe til målsætninger og ansøgningskriterier, fremfor at være drevet af kunstnerisk nødvendighed. Det foreslås at indføre brugen af ”frie midler” – dvs. støttemidler som vurderes og uddeles ud fra mere åbne kriterier, der vil kunne tilgodesse relevante projekter fra sektorerne.

Danske Professionshøjskoler finder det bl.a. vigtigt at sætte særligt ind på området for design og mode såvel som den audiovisuelle sektor. Man finder det endvidere positivt med muligheden for at lave koblinger til både Erasmus+-programmet og Horizon Europe-programmet, herunder koblingen til iværksætteri og forskningsformidling. Det findes positivt, at forslaget fokuserer på specifikke sektorer som eksempelvis design- og modebranchen. Samtidig bemærkes det, at animationsområdet ikke eksplicit er nævnt i forslaget. I forhold til de foreslåede indikatorer i bilag II til forslaget peges der på, at de i højere grad skal afspejle fokusområder som iværksætteri, arbejdet med små- og mellemstore virksomheder, innovation og digitalisering.

Creative Europe Desk DK rejser bl.a. kritik af, at forslagets mange nye mål ikke følges op af tilstrækkelige midler. Man tvivler således på muligheden for en succes-

fuld opgaveløsning med udgangspunkt i det fremlagte budget. Det anbefales, at der sker fortsat støtte til computerspil, og at kultur for børn og unge tilgodeses. Man ser derimod f.eks. ikke nogen værdi i et ”Seal of excellence”-kvalitetsmærke.

Det Danske Kulturinstitut peger bl.a. på, at støtte til EUNIC (European Union National Institutes of Culture) bør nævnes eksplicit i forslaget på linje med støtten til Det Europæiske Filmakademi og Det Europæiske Ungdomsorkester. Støtteintensiteten bør endvidere forblive høj, især på kultur- og det tværgående område, hvor det kan være svært for aktører at finde medfinansiering. Der bør derudover bl.a. være lige adgang til programmet for alle lande, kunstarter og grupperinger – man bør f.eks. ikke glemme de meget anderledes forhold, som mindre lande og sprog har sammenlignet med større sprog og lande. Derfor bør de mindre lande og sprogområders position tydeliggøres yderligere som det sker i det nuværende Mediaprogram.

Foreningen af Danske Sceneinstruktører FDS finder det bl.a. højst utilfredsstillende, at teatret/scenekunsten ikke er nævnt udtrykkeligt i udkastet til forordningen, men indgår i betegnelsen ”de udøvende kunstarter”. For at sikre, at bl.a. sceneinstruktører skal kunne søge europæiske midler, er det vigtigt, at området vedr. teater og anden scenekunst specifikt nævnes i definitionen af ”kulturelle og kreative sektorer”.

Kulturhusene i Danmark vil bl.a. gerne advokere for, at kulturens evne til at skabe fællesskab og inklusion gennem deltagerbaserede og procesorienterede aktiviteter får en mere fremtrædende plads i udkastet. Bl.a. ser man gerne, at begrebet ”kulturhuse” (cultural centres) bliver tilføjet listen over kulturelle og kreative sektorer i forslaget på linje med biblioteker og museer.

Region Midtjylland tilslutter sig særligt, at forslaget bl.a. søger at fremme synergier mellem kultur og andre ressortområder (f.eks. uddannelse, socialpolitik, by- og regionaludvikling). Man hæfter sig ved, at kultur i forslaget beskrives som et erhverv, som skal være konkurrencedygtigt. Man finder det samtidig vigtigt, at programmet giver mulighed for, at kunsten kan udvikle sig på egne præmisser, ligesom programmet bør afspejle, at kultur skal ses som basis for udvikling af samfund og mennesker.

Særligt mht. Kulturprogramområdet

Dansk Artist Forbund bifalder udpegningen af musikbranchen som en særlig sektorspecifik aktion med indførelse af tildelingskriterier, der belønner markedssucces og tidligere resultater. Man peger på, at det i høj grad er på det område, man finder grundlag for yderligere vækst, beskæftigelse og udenrigshandel samt et højt niveau af det kunstneriske udtryk.

VISDA Visuelle Rettigheder Danmark opfordrer til, at billedkunsten medtages med en særlig sektorspecifik aktion med støtte til billedområdet eller alternativt nævnes under de andre sektorspecifikke aktioners punkt d) i bilaget I til forslaget.

Særligt mht. Mediaprogramområdet

Det Danske Filminstitut anser Media-underprogrammet som et vægtigt supplement til de ændrede betingelser, som præger den audiovisuelle sektor, med en forventning om, at programmet økonomisk kan medvirke til at sikre en audiovisuel mangfoldighed. Bl.a. bør underprogrammet investere mere i distribution og fremme af ikke-nationale film, bidrage til undertekstning og styrke støtten til mindre projekter og små og mellemstore virksomheder. Programmet bør ligeledes styrke og øge støtte til filmuddannelsesaktiviteter og til øget adgang til Europas kulturarv gennem digitalisering, restaurering og udnyttelse. Forslaget om et online-bibliotek over EU-film findes positivt, idet det kan skabe overblik og synlighed over værker og rettigheder. Programmet vil derudover kunne bruges til at identificere nye måder og metoder til at fremme og investere i nye digitale teknologier og hermed kunne bidrage til at imødegå de digitale udfordringer som f.eks. uautoriseret brug af audiovisuelle værker.

Særligt mht. det tværsektorielle programområde

Region Midtjylland ser det som positivt, at der under det tværsektorielle programområde foreslås et kreativt innovationslaboratorium, der går på tværs af de kulturelle og kreative sektorer, som i Danmark hører under helt separate områder, hvad angår offentlig støtte og innovationsprogrammer.

*Øvrige spørgsmål:**Ad forenkling*

Amatørernes Kunst & Kultur Samråd, Creative Europe Desk DK, Danske Koncert- og Kulturhuse, Det Danske Filminstitut, Det Danske Kulturinstitut, Foreningen af Danske Sceneinstruktører FDS, Kulturhusene i Danmark og Region Midtjylland finder det positivt, at der i forslaget er lagt op til de forenklede administrative og finansielle procedurer: Creative Europe Desk DK bifalder ambitionen i forslaget om forenklingstiltag, der sigter på bl.a. fleksibilitet, tydeligere retningslinjer, indførelse af engangsbeløb mv. Man anbefaler samtidig bl.a., at der tages skridt mod en stabil projektplanlægning og en fast ansøgningskalender, at regler og vejledning forenkles og tydeliggøres, og at man sikrer hurtigere ansøgningsbehandling.

Danske Koncert- og Kulturhuse finder det vigtigt at have fokus på forenklingen af ansøgningsprocessen og rapporteringskravene og opfordrer til at benytte faste deadlines for de forskellige puljer og indskrive dette i programmets tekst.

Det Danske Filminstitut bemærker, at det er nødvendigt med et løbende fokus på forenkling af programmet – f.eks. ved at reducere antallet af tilskudsaftaler, transaktioner og lette afrapporteringen. Der bør ligeledes være opmærksomhed på at styrke formidlingen af resultaterne. Det Danske Kulturinstitut ser det som glædeligt, at der lægges op til forenkling af ansøgningsprocedurer, men finder det ønskeligt, at det bliver endnu nemmere at ansøge, uden at der derved opstår større muligheder for svindel. Foreningen af Danske Sceneinstruktører FDS finder det positivt, at der lægges op til at afbureaukratisere EU-ansøgninger. Kulturhusene i Danmark tilslutter sig målsætningen om at forenkle ansøgnings- og rapporteringskravene, således at mindre aktører ikke udelukkes fra at søge støtte. Region Midtjylland noterer sig med glæde, at der med forslaget er lagt op til forenkling af

ansøgninger og budgetter. Man burde dog have mindre fokus på at finansiere kulturorganisationers administrative drift og mere følge Erasmus+-logikken med en enklere ansøgningsform og ”lump sums”. Endvidere burde man have tydeligere definitioner på, hvad midlerne må bruges til.

Ad garantifacilitet

Creative Europe Desk DK og Det Danske Filminstitut finder det vigtigt, at sker tilstrækkelig undervisning af berørte aktører i forbindelse med den finansielle garantifacilitet.

Ad uddannelse af fagfolk i den kulturelle og kreative sektor

Region Midtjylland finder det vigtigt, at programmet bakker op om kulturinstitutioners alternative og skræddersyede læringsforløb for forskellige kunstdiscipliner.

Creative Europe Desk DK anbefaler, at der i programmet fortsat fokuseres på kapacitetsopbyggende tiltag og foreslår, at man skeler til det nuværende Mediadelprogramms efteruddannelsesstøtte og laver tilsvarende i kulturprogrammet.